

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/edukacja/konkursy-historyczne/191782,Inauguracja-malopolskiego-konkursu-literacko-dokumentalnego-Mlody-dokumentalista.html>
07.05.2024, 08:07

Inauguracja małopolskiego konkursu literacko-dokumentalnego „Młody dokumentalista 2023/2024”

6 października 2023 r. w Centrum Edukacyjnym „Przystanek Historia” IPN w Krakowie zainaugurowaliśmy konkurs literacko-dokumentalny „Młody dokumentalista 2023/2024”, który odbędzie się pod hasłem „...bo ratujemy życie”, w związku z beatyfikacją rodziny Ulmów oraz ustanowieniem przez Sejm roku 2024 Rokiem Rodziny Ulmów.

10 września 2023 r. papież Franciszek włączył do grona błogosławionych Kościoła katolickiego rodzinę Józefa i Wiktorii Ulmów z Markowej na Podkarpaciu oraz ich siedmioro dzieci. Wszyscy oni zostali 24 marca 1944 r. zamordowani przez Niemców za ukrywanie Żydów. Złożona przez Ulmów ofiara jest symbolem postawy tysięcy Polaków, którzy ryzykując życiem udzielali pomocy Żydom, prześladowanym i eksterminowanym przez niemieckich okupantów.

Inauguracja małopolskiego konkursu „Młody dokumentalista 2023/2024”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Inauguracja małopolskiego konkursu „Młody dokumentalista 2023/2024”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Inauguracja małopolskiego konkursu „Młody dokumentalista 2023/2024”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Inauguracja małopolskiego konkursu „Młody dokumentalista 2023/2024”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Inauguracja małopolskiego konkursu „Młody dokumentalista 2023/2024”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Inauguracja małopolskiego konkursu „Młody dokumentalista 2023/2024”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Inauguracja
małopolskiego
konkursu „Młody
dokumentalista
2023/2024”. Fot.
Żaneta Wierzgacz (IPN)

Inauguracja
małopolskiego
konkursu „Młody
dokumentalista
2023/2024”. Fot.
Żaneta Wierzgacz (IPN)

- Finał konkursu przypadnie w 2024 r., Roku Rodziny Ulmów, gdy uczymy 80. rocznicę śmierci Józefa i Wiktorii Ulmów oraz ich dzieci. Ulmowie symbolizują tysiące Polaków, którzy ryzykowali życiem własnym, swoich współmałżonków i dzieci, aby ratować ludność żydowską i jej pomagać – powiedział w swoim wystąpieniu dyrektor krakowskiego oddziału IPN dr hab. Filip Musiał. – Z Małopolski chcemy przywołać postaci tak znane jak choćby rodzina Baranków z Siedlisk, zamordowaną w marcu 1943 r., czy mniej znane, ale przypominane m.in. przez IPN rodziny Kucharskich i Książków zamieszkałych w okolicach Kozłowa. Chcemy też sięgnąć pamięcią do Tadeusza Pankiewicza i Apteki Pod Orłem. Być może dzięki młodzieży, która weźmie udział w tym konkursie uda się odkryć nowe, nieznane przypadki, nowe nieznane historie i życiorysy Polaków, którzy ratowali Żydów w latach II wojny światowej – dodał dr Musiał. Przypomniął ponadto o Radzie Pomocy Żydom kryptonim „Żegota” – instytucji powołanej w ramach Polskiego Państwa Podziemnego.

W konferencji prasowej na „Przystanku Historia” wzięli także udział: małopolski kurator oświaty Barbara Nowak oraz dyrektorzy wydziałów katechetycznych Kurii Metropolitalnej Archidiecezji Krakowskiej i Kurii Diecezjalnej w Tarnowie – ks. Konrad Kozioł i ks. dr Andrzej Jasnos.

Podstawowe informacje o projekcie

- Celem konkursu jest odkrycie i opisanie historii Polaków ratujących Żydów na terenie okupowanej przez Niemców Polski w latach 1939-1945. Wskazanie na istotną rolę młodego pokolenia dla

zachowania pamięci o bohaterskich i szlachetnych postawach Polaków w czasie II wojny światowej.

- Projekt przeznaczony jest dla uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych z Małopolski.
- Zadanie konkursowe polega na napisaniu reportażu jako pracy indywidualnej, poświęconej wybranej osobie lub osobom (np. rodzinie) – Polakom ratującym Żydów na terenie okupowanej przez Niemców Polski w latach 1939-1945.
- **Wyniki konkursu ogłosimy 20 marca 2024 r. podczas gali finałowej w Krakowie, cztery dni przed przypadającym 24 marca Narodowym Dniem Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką.** Zostaną także podane do publicznej wiadomości na stronach internetowych organizatorów konkursu oraz w mediach społecznościowych.
- Nagrody rzeczowe dla laureatów konkursu zostaną przyznane w dwóch kategoriach – szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, z możliwością przyznania wyróżnień specjalnych przez dyrektora oddziału IPN, małopolskiego kuratora oświaty, wydziały katechetyczne Kurii Metropolitalnej w Krakowie oraz Kurii Diecezjalnej w Tarnowie.
- Wszelkie informacje na temat projektu będą zamieszczane na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Krakowie, w odrębnej zakładce pod nazwą „Polacy ratujący Żydów”, a także na stronie internetowej Oddziału IPN w Krakowie.
- Koordynatorami konkursu są: [Roksana Szczypta-Szczęch \(IPN\)](#) oraz [Ewa Włodarczyk \(Kuratorium Oświaty w Krakowie\)](#).

Harmonogram

- **16 listopada 2023 r.** – webinar z dr. Tomaszem Domańskim, historykiem z Delegatury IPN w Kielcach
- **grudzień 2023 r.** – webinar z udziałem m.in.

Radosława Kurka, historyka i archiwisty z Oddziału IPN w Krakowie

- **1-19 stycznia 2024 r.** - termin nadsyłania prac konkursowych
- **luty/marzec 2024 r.** - termin oceny prac przez wojewódzką komisję konkursową i kapitułę konkursu
- **20 marca 2024 r.** - gala finałowa konkursu

Organizatorzy

- Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie
- Kuratorium Oświaty w Krakowie

Współorganizatorzy

- Wydziały katechetyczne Kurii Metropolitalnej Archidiecezji Krakowskiej i Kurii Diecezjalnej w Tarnowie

Patronat honorowy nad projektem

- Metropolita krakowski abp Marek Jędraszewski
- Biskup diecezji tarnowskiej Andrzej Jeź
- dr Wanda Półtawska

Patronat medialny

- Miesięcznik Nauczycieli i Wychowawców Katolickich „Wychowawca”
- Tygodnik Katolicki „Niedziela”
- „Gość Niedzielny”
- Radio Dobra Nowina Małopolska

Polecamy publikacje, serwisty internetowe oraz inne materiały do

wykorzystania

- [Rodzina Ulmów z Markowej, internetowy serwis](#)

[specjalny IPN](#)

- [Beatyfikacja rodziny Ulmów, etiuda edukacyjna](#)
- [Mateusz Szpytma: *Na czym polega wyjątkowość rodziny Ulmów?*](#)
- [Zbiory on-line Żydowskiego Instytutu Historycznego](#)
- [Portal „Polscy Sprawiedliwi” Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN](#)
- [Strona Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej](#)
- [Polacy ratujący Żydów. Cykl audycji Radia Kielce](#)
- [Baza danych Sprawiedliwych wśród Narodów Świata](#)
- [Stan badań nad pomocą Żydom na ziemiach polskich pod okupacją niemiecką - przegląd piśmiennictwa, red. Tomasz Domański, Alicja Gontarek, Warszawa-Kielce 2022](#)
- [Nie tylko o Ulmach. O pomocy udzielanej Żydom przez Polaków podczas okupacji niemieckiej w latach 1939-1945, red. Tomasz Domański, Alicja Gontarek, Warszawa 2023](#)

- [Stan badań nad pomocą świadczoną Żydom przez ludność polską w okresie II wojny światowej na okupowanych terenach województwa kieleckiego, Kielce 2021](#)
- [Tomasz Kurpierz, Henryk Sławik 1894-1944. Górnośląski Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, Katowice 2021](#)
- [Pomoc niesiona ludności żydowskiej na Kresach Południowo-Wschodnich II Rzeczypospolitej w latach 1941-1944, Wrocław 2022](#)
- [„Biuletyn IPN” nr 6/2017 – Einsatz Reinhardt Zagłada Żydów](#)
- [„Biuletyn IPN” nr 3/2009 – Ginęli, ratując Żydów](#)
- [Sebastian Piątkowski, „Aryjskie papiery”. Z problematyki pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w legalizowaniu fałszywych tożsamości na obszarze Generalnego Gubernatorstwa, „Polish-Jewish Studies”, t. 1, Warszawa 2020, s. 15-40](#)
- [Roman Gieroń, Zarys problematyki pomocy udzielanej Żydom podczas okupacji niemieckiej w aktach postępowań karnych wszczętych na podstawie dekretu PKWN z 31 sierpnia 1944 r na obszarze powojennego województwa krakowskiego, „Polish-Jewish Studies”, t. 2, Warszawa 2021, s. 220-250](#)
- [Roman Gieroń, Historia ocalenia Rudolfa Grossfelda w trakcie okupacji niemieckiej. Próba rekonstrukcji, „Polish-Jewish Studies”, t. 3, Warszawa 2022, s. 165-196](#)
- [Damian Sitkiewicz, Zeznanie Elżbiety Kowner vel Wandy Bieńkowskiej w sprawie działalności Emilii Dyny i Elżbiety Gajewskiej – źródło do dziejów Polaków ratujących Żydów, „Polish-Jewish Studies”, t. 3, Warszawa 2022, s. 378-399](#)
- [Roman Gieroń, Pomoc żydowskim uciekinierom po aryjskiej stronie Krakowa, „Biuletyn IPN” nr 3/2023](#)
- [Tomasz Domański, Polacy ratujący Żydów. Kilka historii odważnych ludzi](#)

- *Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939–1945. Tom 1: Dystrykt warszawski Generalnego Gubernatorstwa, wybór i oprac.* Sebastian Piątkowski, Lublin–Warszawa 2018
- *Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939–1945. Tom 2: Dystrykt krakowski Generalnego Gubernatorstwa, wybór i oprac.* Sebastian Piątkowski, Lublin–Warszawa 2020
- *Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939–1945. Tom 3: Dystrykt lubelski Generalnego Gubernatorstwa, wybór i oprac.* Sebastian Piątkowski, Lublin–Warszawa 2020
- *Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939–1945. Tom 4: Dystrykt radomski Generalnego Gubernatorstwa, wybór i oprac.* Sebastian Piątkowski, Warszawa 2020
- *Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939–1945. tom 5: Dystrykt Galicja Generalnego Gubernatorstwa i Wołyń, wybór i oprac.* Sebastian Piątkowski, Lublin–Warszawa 2021
- *Relacje o pomocy udzielanej Żydom przez Polaków w latach 1939–1945. Tom 6: Białostoczczyzna, Nowogródzczyzna, Polesie, Wileńszczyzna, wybór i oprac.* Sebastian Piątkowski, Lublin–Warszawa 2022
- Aleksandra Namysło, Monika Bortlik-Dźwierzynska, *Życie przechowane. Mieszkańcy Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego z pomocą Żydom w czasie II wojny światowej*, Katowice 2020
- „Biuletyn IPN” nr 3/2023 – *Błogosławieni miłosierni*
- *Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich w czasie II wojny światowej*, red. Martyna Grądzka-Rejak, A. Namysło, t. 1, Warszawa 2019
- Krystyna Samsonowska, *Pomoc dla Żydów krakowskich w okresie okupacji hitlerowskiej [w:] Polacy i Żydzi pod okupacją niemiecką 1939–1945. Studia i materiały*, red. Andrzej Żbikowski, Warszawa 2006
- Bogdan Musiał, *Kto dopomoże Żydowi...*, [b.m.w.]

2019

- Franciszek Banaś, *Moje wspomnienia*, oprac. Michał Kalisz, Elżbieta Rączy, Rzeszów 2009
- Tadeusz Pankiewicz, *Apteka w getcie krakowskim*, Kraków 1947 [nowe wydanie 2012]
- Elżbieta Rączy, *Pomoc Polaków dla ludności żydowskiej na Rzeszowszczyźnie 1939–1945*, Rzeszów 2008
- „Kto w takich czasach Żydów przechowuje?...” *Polacy niosący pomoc ludności żydowskiej w okresie okupacji niemieckiej*, red. Aleksandra Namysło, Warszawa 2009
- Marcin Urynowicz, *Zorganizowana i indywidualna pomoc Polaków dla ludności żydowskiej eksterminowanej przez okupanta niemieckiego w okresie drugiej wojny światowej* [w:] *Polacy i Żydzi pod okupacją niemiecką 1939–1945. Studia i materiały*, red. Andrzej Żbikowski, Warszawa 2006
- Teresa Prekerowa, *Konspiracyjna Rada Pomocy Żydom w Warszawie 1942–1945*, oprac. Aleksandra Namysło, Warszawa 2019
- *Ten jest z ojczyzny mojej. Polacy z pomocą Żydom 1939–1945*, oprac. Władysław Bartoszewski, Zofia Lewinówna, Warszawa 2007
- Katarzyna Kocik, Bartosz Heksel, *Żegota. Ukryta pomoc*, Kraków 2017
- *Księga Sprawiedliwych wśród Narodów Świata. Ratujący Żydów podczas Holocaustu. Polska*, red. Israel Gutman, Sara Bender, Shmuel Krakowski, Kraków 2009
- Aleksandra Namysło, *Po tej stronie był również Człowiek. Mieszkańcy przedwojennego województwa śląskiego z pomocą Żydom w okresie II wojny światowej*, Katowice–Warszawa 2021

PLIKI DO POBRANIA

[Małopolski konkurs „Młody dokumentalista 2023/2024”. Regulamin, formularz zgłoszeniowy oraz inne dokumenty \(pdf, 604.63 KB\) 06.10.2023 10:00](#)